

Esports | Actualitzat el 21/11/2020 a les 14:45

Bloody Sunday 1920: el dia més sagnant en la guerra per la llibertat d'Irlanda

Aquest dissabte es compleixen cent anys del Bloody Sunday de 1920, el dia en què les forces britàniques van perpetrar una matança de civils durant un partit de futbol gaèlic com a resposta a l'atac que els seus serveis d'intel·ligència havien patit a mans dels homes de Michael Collins

Pintura de l'artista irlandesa Annette Curran que recrea la matança de Croke Park durant el Bloody Sunday de 1920 | @nanuke9

El diumenge 21 de novembre de 1920 va marcar un tombant en la guerra que les forces britàniques i l'Exèrcit Republicà Irlandès (IRA) lliuraven des de gener de 1919 per la sobirania de l'illa d'Irlanda. El context estava caracteritzat per una escalada del conflicte, en la que hi havia tingut molt a veure la mort en vaga de fam de Terence MacSwiney, alcalde de Cork pel Sinn Féin que havia estat empresonat a Brixton sota l'acusació de sedició i la defunció del qual va suscitar una onada de solidaritat internacional amb la causa irlandesa fins al punt de provocar que el Barça decretés dos dies de dol oficial. Va ser en el marc d'aquesta conflictivitat creixent quan Dublín va viure el dia més sagnant en la guerra que els irlandesos lliuraven per la seva independència.

La jornada va començar amb una audaç operació dirigida per Michael Collins, el cap d'intel·ligència de l'Exèrcit Republicà Irlandès, en què la unitat clandestina que dirigia, popularment coneguda amb el sobrenom dels *Dotze Apòstols*, va atestar un cop duríssim a la xarxa d'espionatge que els

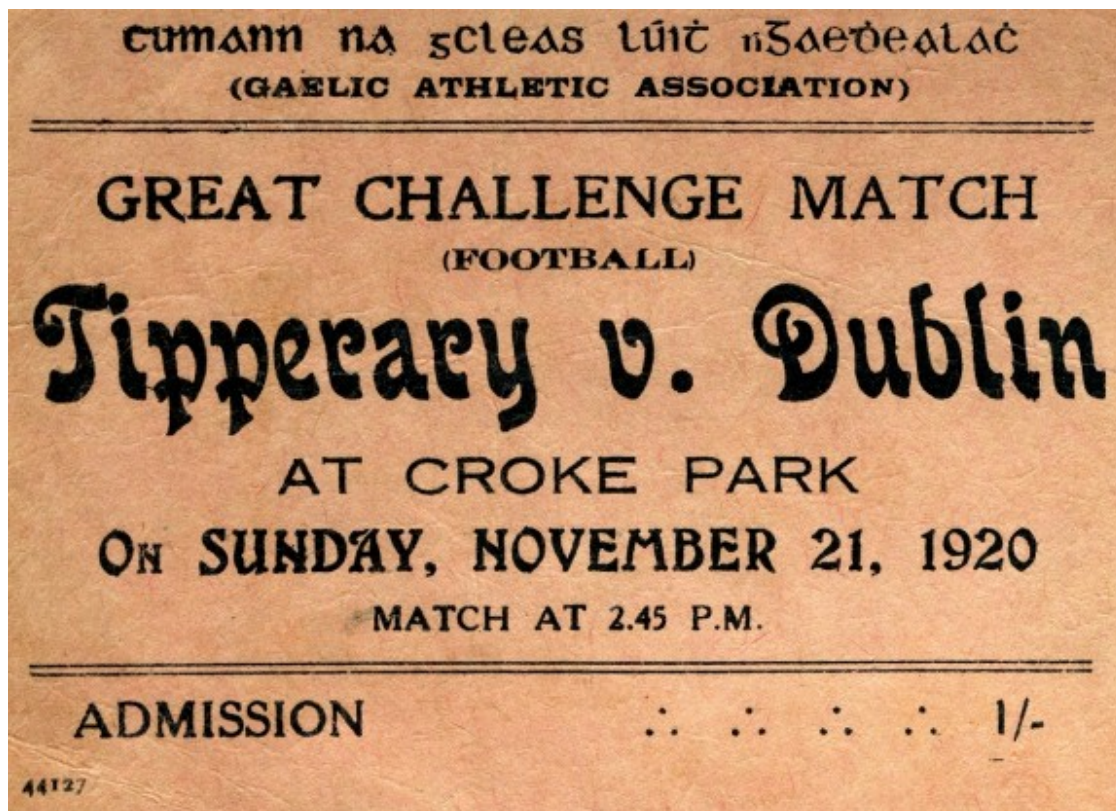
serveis secrets britànics havien establert a Irlanda. Aquell 21 de novembre de 1920, els homes de Collins, després d'una àrdua tasca per descobrir la identitat dels espies britànics desplaçats a Dublín per combatre l'IRA, van assassinar setze persones i en van ferir cinc més desarticulant la coneguda com a *Cairo Gang*, un grup d'agents de la intel·ligència britànica que rebien aquest nom de guerra pel seu passat com a espies a Egipte i Palestina durant la Primera Guerra Mundial i pel fet de reunir-se habitualment al Cairo Café, un bar situat al carrer Grafton, al bell mig de Dublín.

Michael Collins, cap de la intel·ligència de l'IRA, a Croke Park lluint un estic de hurling, un dels principals esports gaèlics, en una imatge de 1921 Foto: GAA.ie

La notícia de l'atac de l'IRA contra l'elit del seu servei d'espionatge va indignar les forces britàniques que van planificar un operatiu policial de venjança, comandat per la Royal Irish Constabulary (RIC), que pretenia aturar el partit de futbol gaèlic previst per aquella mateixa tarda a l'estadi de Croke Park.

Els rumors sobre un possible acte de venjança de les forces britàniques circulaven per tota la ciutat i el partit entre els comptats de Dublín i Tipperary tenia tots els números de ser-ne l'escenari degut al simbolisme nacionalista que tenien les activitats esportives gaèliques i a l'estret vincle entre molts dels seus practicants i seguidors amb el republicanisme independentista irlandès. Sense anar més lluny, el partit d'aquell 21 de desembre tenia previst destinar els beneficis de la seva recaptació a una caixa de solidaritat per ajudar els presoners republicans.

Entrada del partit entre els comptats de Dublín i Tipperary que es va disputar a Croke Park el 21 de novembre de 1920 Foto: @CrokePark

Tot i la tensió que es palpava als carrers de Dublín, van ser milers les persones que es van congregar a Croke Park per seguir el partit, que estava previst per les 14:45h però que va endarrerir-se mitja hora fruit de la congestió dels accessos que va provocar la gran afluència de públic.

Cinc minuts després del xiulet inicial, segons van apuntar diversos testimonis presencials, un avió va sobrevolar l'estadi i, després de fer dues voltes al perímetre del terreny de joc, va llençar una bengala, moment en el qual les forces britàniques van penetrar a les graderies.

Tot i que sembla evident que la intenció policial era realitzar un atac indiscriminat contra els simpatitzants independentistes irlandesos després dels atemptats matinals, les forces britàniques van justificar-se apuntant que només pretenien entrar a l'estadi, anunciar per megafonia que havia de ser desallotjat i registrar els assistents al partit, en considerar-los sospitosos d'haver participat en l'acció contra els membres de la *Cairo Gang*.

El cert, però, és que les forces policials van obrir foc només arribar a les portes de l'estadi, cap a les 15:25h, argumentant que uns sentinelles de l'IRA, que en realitat no eren sinó venedors d'entrades pel partit, els havien atacat prèviament.

Els policies britànics van disparar indiscriminadament contra els espectadors durant gairebé un minut i mig i van provocar la mort de catorze persones desarmades i en van ferir desenes més. D'entre els morts, només una dona, Jane Boyle, que va assistir al partit acompanyada del seu promès amb qui havia de casar-se cinc dies més tard, i un jugador del comptat de Tipperary, Michael Hogan, l'únic esportista víctima de les bales britàniques.

Michael Hogan, futbolista del comptat de Tipperary assassinat durant el Bloody Sunday Foto: GAA.ie

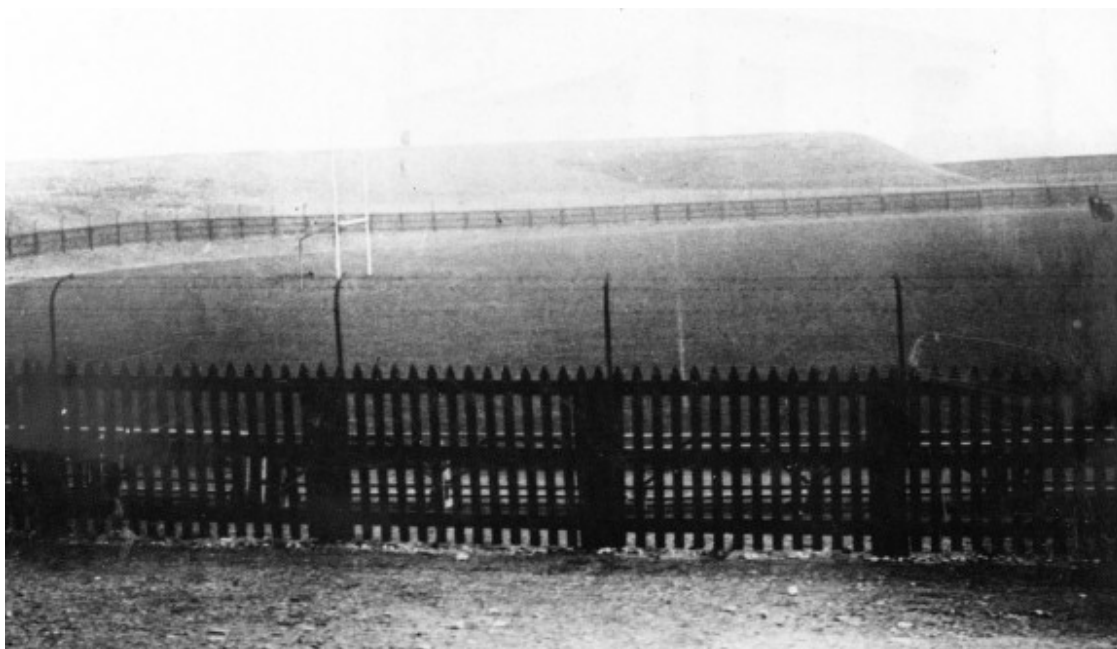
A l'igual que bona part dels practicants dels esports gaèlics, Hogan era un convençut militant nacionalista, membre dels Irish Volunteers i compromès amb la lluita per la independència d'Irlanda. De fet, en el viatge que, la vigília del Bloody Sunday, havia dut a bona part dels integrants de l'equip del comptat de Tipperary fins a Dublín, Hogan i diversos dels seus companys s'havien vist involucrats en una baralla amb un grup de soldats britànics, a qui els futbolistes gaèlics havien expulsat del tren.

Aquesta circumstància va provocar que Hogan i dos dels seus companys d'equip, Michael i Thomas Ryan, tots dos membres de l'IRA, busquessin refugi en els cercles republicans dublinesos un cop arribats a la capital d'Irlanda. Va ser allà on van descobrir que, l'endemà, l'exèrcit republicà tenia prevista una gran acció militar sense arribar a saber-ne, però, els detalls.

Quan van conèixer la sèrie d'atemptats contra espies britànics que havien realitzat els homes de Collins, Hogan i els seus companys van plantejar-se la possibilitat de tornar cap a Tipperary

sense participar en el partit previst a Croke Park tement que podia ser l'escenari d'una acció de represàlia per part de les forces britàniques. Tot i els dubtes, Hogan i la resta de l'equip van saltar sobre la gespa de l'estadi per disputar el partit, una decisió que va resultar fatal pel jove futbolista gaèlic que va caure víctima dels trets indiscriminats de les forces britàniques.

Per si els setze morts matinals en els atacs selectius de l'IRA contra els espies britànics i els catorze civils desarmats assassinats durant la tarda a Croke Park no fossin suficients, aquell Diumenge Sagnant de 1920 es va cloure amb l'assassinat a sang freda de dos oficials de l'IRA, Dick McKee i Peadar Clancy, i d'un amic seu sense relació amb l'exèrcit republicà, Conor Clune, que havien estat arrestats poc abans sota l'acusació d'haver participat en la planificació dels atemptats contra la Cairo Gang. McKee, Clancy i Clune van ser executats al castell de Dublín després que, segons fonts britàniques, haguessin provat d'escapar. El cert és que els seus cossos presentaven signes evidents de tortures tal i com va denunciar el moviment nacionalista irlandès.

Imatge de Croke Park presa l'endemà del Bloody Sunday de 1920 Foto: crokepark.ie

El 21 de novembre de 1920 va acabar, doncs, amb el trist balanç de 33 víctimes mortals, un fet que va convertir la jornada en el dia més sagnant en la guerra per la independència d'Irlanda, motiu pel qual va ser batejat amb el nom de Bloody Sunday. Una denominació compartida amb dos nous diumenges tràgics en el conflicte irlandès: el de Belfast, el 1921; i el de Derry, el 1972, aquest darrer immortalitzat, entre d'altres, per la cançó que va dedicar a l'esdeveniment el grup dublinès U2.

La jornada d'ara fa tot just un segle va suposar un tombant en l'evolució de la guerra per la independència irlandesa i va augmentar notablement el suport que la població local brindava a l'IRA i la complicitat internacional amb la causa de la llibertat d'Irlanda. Els crims salvatges de Croke Park contra civils desarmats van evidenciar la naturalesa criminal de les forces britàniques i van provocar les crítiques, fins i tot, de sectors gens sospitosos de simpatitzar amb el republicanisme irlandès, com és el cas del diari *The Times*, unionista en aquella època, o d'una delegació del Partit Laborista Britànic, que van ridiculitzar la versió oficial exposada per les autoritats

i que van certificar que la policia havia disparat contra els espectadors sense cap mena de provocació prèvia.

Equip del comtat de Dublín, el Bloody Sunday de 1920 Foto: crokepark.ie

El Bloody Sunday va suposar una escalada evident en la guerra que es va concretar, una setmana després, en l'emboscada de la unitat de l'IRA del Cork Oest, liderada per Tom Barry, contra una patrulla britànica que va causar 18 baixes entre els soldats, en una de les accions que més víctimes van provocar entre les files britàniques a llarg d'una guerra per la independència irlandesa que va arribar a la seva fi vuit mesos després i que va comportar el naixement de l'Estat Lliure d'Irlanda i una partició de l'illa que avui encara perdura.

El tractat anglo-irlandès que va posar fi al conflicte va desencadenar una nova guerra, aquest cop civil, que va oposar als partidaris amb els detractors de l'acord. No va ser fins a la fi d'aquest nou conflicte bèl·lic que l'Associació Atlètica Gaèlica (GAA) va reconèixer amb honors a les víctimes de l'atac contra el partit entre Dublín i Tipperary, quan va decidir batejar amb el nom de Michael Hogan la nova graderia que es va construir el 1924 a Croke Park, un estadi que avui també compta a les seves portes, amb un memorial que recorda les catorze víctimes d'aquell dia fatídic.

La reina Isabel II durant la seva visita a Croke Park el 2011 on va retre homenatge a les víctimes de la matança de 1920 Foto: @salmontackle

Tot i que, el maig de 2011, la reina Isabel II va visitar Croke Park i va retre homenatge a les víctimes de la matança, la ferida del Diumenge Sagnant de fa un segle dista molt d'estar tancada. Segurament, només ho estarà quan l'anhel d'una Irlanda unificada i lliure, el mateix que defensaven els homes i les dones irlandeses que van combatre en la guerra per la independència, sigui una realitat.